

A város történelmi centrumában, a jelenlegi Márton Áron téren áll a világháborús emlékmű, rajta a szoborral, melyet először a helyi népnyelv (majd szép lassan mindenki) Vasszékelynek nevezett.

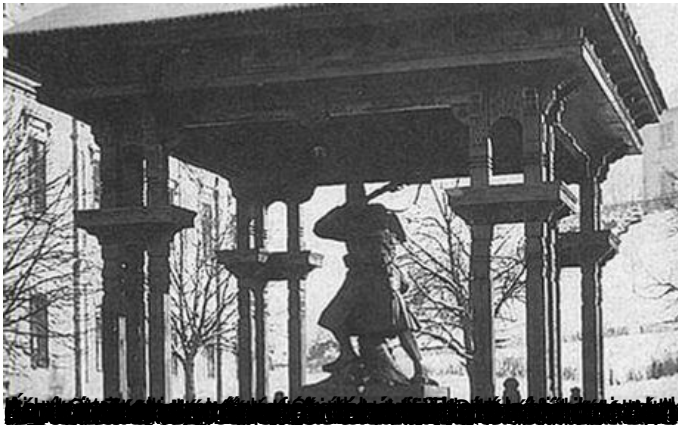
Folytatódik a Homoród-Rika-Küküllő Leader Egyesület Érték-kaland (ÉK) elnevezésű kezdeményezése, melynek célja, hogy az egyesület által lefedett térség közismert vagy éppen rejtett értékeit felleltározza, megismertesse, továbbá játékok és túrák által tovább népszerűsítse.

Készül tehát térségünk ÉKességeinek leltára, gyalog- és biciklitúrákkal fűszerezve. Az Érték-kaland médiapartnere az uh.ro.

Katonák faragták, pikkelyek borították

Az eredetit Erdélyi István őrmester tervezte, Herman Ottó szakaszvezető, Rózsa Géza tizedes és Sipos Jenő honvéd faragták. Mindannyian a 82. Székely Gyalogezredben szolgáltak, és az Ojtozi szoros védelmében hősiiesen helytálló bajtársaik emlékére készítették a kompozíciót.

A 82-es elnevezés az 1882-es évszámra utal – akkor rendelte el Ferencz József császár egy székelyföldi határőrezred létrehozását, az ezred kiegészítési székhelyéül városunkat jelölve meg.

Bronzból született újja

A '90-es években Ozsvát Pál fotóművész, dokumentumfilm-készítő, villanyszerelő-oktatómester kezdeményezésére írtak ki pályázatot a helyreállításra, amelyet Szabó János helyi szobrászművész nyert meg. Az általa megformált 260 cm magas bronzszobrot 2000. március 15-én avatták fel.

A bronzszobor megöntésében Ozsvát Pál tanítványai segítettek, hogy elérhető áron és egyáltalán létrejöjjön a szobor, ő pedig az emlékmű történetét és újraállítását feldolgozó könyv megírásában, összeállításában vett részt, a kötetet Fülöp D. Dénes újságíróval készítették.

A Vasszékely. Mítosz és valóság című kiadványban nemcsak a bronzszobor, hanem az eredeti állításával kapcsolatos dokumentumokat is összegyűjtötték: képeket, programot, üdvözlő táviratokat, illetve a ledöntött emlékművet ábrázoló, későbbi dombormű reprodukcióját is.

Miért vas a Vasszékely?

Az eredeti szobor felavatásának 90. évfordulóján közölt írásában Kápolnási Zsolt történelemtanár így írt a nevével kapcsolatban:

„Több téves legenda is kering az udvarhelyiek körében, sokáig fennállt az a nézet, hogy a fából készített szobor azokról a fémlemezecskekről kapta nevét, melyeket bárki megvásárolhatott és felszegezhetett a szoborra, az így befolyt összeget pedig a 82-es ezred hadiárvainak és hadiözvegyeinek támogatására fordították.

Ennek a teóriának ellentmond a talapzat nyugati oldalának felirata, amely arra utal, hogy már a plakettek felszegezése előtt a vas-székely párhuzam elevenen élt a kortársak tudatában.

Hasonló megállapítást tett Ozsvát Pál a Fülöp D. Dénessel írt közös könyvükben is, szerinte a szobrot „azért nevezték Vasszékelynek, mert a 82-es székely katonát hősies magatartásáért akkoriban úgy nevezték”.

A szobor egy részét viszont valóban bepikkelyezték horgonyzott vaslemezekkel, de később. A korabeli fényképek tanúsítják, hogy az avatáskor még nem volt „fémesítve” a szobor, ennek ellenére a sajtóban már „Vasszékelyként” szerepelt.